

**LIETUVOS RESPUBLIKOS STATYBOS ĮSTATYMO NR. I-1240 27 STRAIPSNIO  
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO  
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

**1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengtų projektų tikslai ir uždaviniai**

Nuo 2024 m. lapkričio 1 d. įsigaliojus Lietuvos Respublikos statybos įstatymo bei Lietuvos Respublikos savivaldybių infrastruktūros plėtros įstatymo naujoms redakcijoms, savivaldybės susiduria su infrastruktūros plėtros mokesčių surinkimo problema.

Nuo 2024 m. lapkričio 1 d. įsigaliojus naujai Lietuvos Respublikos savivaldybių infrastruktūros plėtros įstatymo redakcijai Nr. XIII-2895 (toliau – SIPI), 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 15 ir 16 straipsnių pakeitimui, savivaldybių infrastruktūros plėtros įmokos mokėjimas nebesiejamas su statybą leidžiančio dokumento išdavimu.

Infrastruktūros plėtros įmokos mokėjimas susietas su pranešimu apie statybos pradžią, t. y. privalomumas sumokėti iki šio pranešimo pateikimo. Pranešimas apie statybos pradžią IS „Infostatyba“ užregistruojamas automatiškai (nėra viešojo administravimo subjektų tikrinimo), procesas dėl pateikiamų pranešimų gausos tampa nekontroliuojamu, o pateikti visi privalomi dokumentai nebūtinai yra tinkami.

Aplinkos ministerijos vertinimu šį procesą galima sukontroliuoti dviem būdais:

1. Savivaldybė turėdama teisę (ir prieigą) IS „Infostatyba“ peržiūrėti užregistruotus pranešimus apie statybos pradžią ir, nustačiusi, jog su pranešimu nepateikti visi privalomi dokumentai, kreiptis į Valstybinę teritorijų planavimo ir statybos inspekciją prie Aplinkos ministerijos (toliau – Inspekcija), dėl patikrinimo Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo (toliau TPSVPI) nustatyta tvarka.
2. Infrastruktūros plėtros įmokos sumokėjimas tikrinamas surašant deklaraciją apie statybos užbaigimą, kurią patvirtina ekspertizės rangovas.

Pirmuoju Aplinkos ministerijos (toliau – AM), siūlomu būdu neadekvačiai padidėja biurokratinių procedūrų apimtys, t. y. savivaldybė patikrinus informaciją apie statybos pradžią praneša Inspekcijai, kuri vėl tikrina tą pačią informaciją, sustabdo statybą iki bus pašalinti pažeidimai ir taiko administracinę atsakomybę. Esant tokiai informacijos gausai, visa tai reikalauja didelių papildomų žmogiškųjų resursų tiek savivaldybei tiek Inspekcijai.

Antras AM siūlomas būdas taip pat yra kritikuotinas dėl tų pačių biurokratinių procedūrų gausos, kai nustatę pažeidimą ekspertai netvirtina deklaracijos ir praneša Inspekcijai. Ekspertams privalu patikrinti prie deklaracijos apie statybos užbaigimą pridedamus dokumentus bei jų teisingumą ir tinkamumą, bet tik Inspekcija gali patikrinti ar tai vykdoma tinkamai. Savivaldybei tenka tik stebėti, kai su tokiais deklaracijomis užregistruojami statiniai, nesumokėjus infrastruktūros plėtros įmokų.

Dabartinis teisinis reguliavimas lemia tai, jog kai kurie statytojai nepateikia pranešimo apie statybos pradžią, nes baudos už tokį pažeidimą (pagal ANK 357 str.) itin mažos, o statybos užbaigimo deklaraciją ekspertai tvirtina nebūtinai atsakingai.

Siūlymas, kad savivaldybių infrastruktūros plėtros įmokos paskaičiavimas ir mokėjimas būtų siejamas su statybą leidžiančio dokumento išdavimu, kas duotų sekančią naudą:

- būtų reikšmingai sumažinta biurokratinių procedūrų apimtis;
- sumažėtų papildomų funkcijų darbuotojams poreikis tiek savivaldybių administracijoms, tiek Inspekcijai;
- nebūtų piktnaudžiaujama išvengiant infrastruktūros plėtros įmokos sumokėjimo.

Pažymėtina, kad infrastruktūros plėtros įmoka gali būti lengvai grąžinama statytojui pagal pareikalavimą, jei statybos leidimas neišduodamas arba jei statytojas nusprendžia nestatyti numatyto statinio ir paprašo panaikinti statybos leidimo galiojimą.

## **2. Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai**

Įstatymo projekto rengimą inicijavo Lietuvos Respublikos Seimo nariai Ruslanas Baranovas ir Linas Jonauskas.

Įstatymo projektą parengė Lietuvos Respublikos Seimo narys Ruslanas Baranovas, tel. +370 662 16 326, el. p. [ruslanas.baranovas@lrs.lt](mailto:ruslanas.baranovas@lrs.lt).

## **3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai**

Šiuo metu, jeigu yra pateikti ne visi statybą leidžiančiam dokumentui išduoti privalomi dokumentai ir (ar) prašantis išduoti statybą leidžiantį dokumentą asmuo negali įgyvendinti statytojo teisės pagal įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 1 ir 3 punktuose nustatytus reikalavimus, ar nepateikta informacija, patvirtinanti apie žyminio mokesčio už statybą leidžiančio dokumento išdavimą sumokėjimą, Lietuvos Respublikos statybos leidimų ir statybos valstybinės priežiūros informacinėje sistemoje „Infostatyba“ įregistruotas prašymas išduoti statybą leidžiantį dokumentą nenagrinėjamas ir apie tai ne vėliau kaip per 3 darbo dienas (išskyrus šio straipsnio 11 dalyje nustatytą atvejį) nuo prašymo išduoti statybą leidžiantį dokumentą įregistravimo dienos pasinaudojant Lietuvos Respublikos statybos leidimų ir statybos valstybinės priežiūros informacinę sistemą „Infostatyba“ pranešama prašymą teikusiam asmeniui, nurodant prašymo nenagrinėjimo priežastis.”

## **4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama**

Siūloma Statybos įstatymo 27 straipsnio 8 dalį praplėsti nuostata, kad Lietuvos Respublikos statybos leidimų ir statybos valstybinės priežiūros informacinėje sistemoje „Infostatyba“ įregistruotas prašymas išduoti statybą leidžiantį dokumentą taip pat būtų nenagrinėjamas, jei vadovaujantis

Lietuvos Respublikos savivaldybių infrastruktūros plėtros įstatymo nuostatomis nepasirašyta savivaldybės infrastruktūros plėtros sutartis bei nesumokėta savivaldybės infrastruktūros plėtros įmoka, kai ją privaloma sumokėti.

**5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymų projektus toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta**

Priėmus įstatymą, neigiamų pasekmių nenumatoma. Teigiamas priimto įstatymo poveikis aptartas šio aiškinamojo rašto 4 punkte.

**6. Kokią įtaką priimti įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai**

Priimti įstatymai įtakos kriminogeninei situacijai neturės. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 8 straipsniu, atlikus SI pakeitimo projekto antikorupcinį vertinimą, nenustatyta, kad siūlomas teisinis reguliavimas galėtų kelti korupcijos riziką.

**7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai**

Įstatymas verslo sąlygoms ir jo plėtrai įtakos neturės.

**8. Ar įstatymų projektai neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams**

Įstatymų projektai neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

**9. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios**

Priėmus įstatymus, kitų įstatymų priimti, keisti ar pripažinti netekusiais galios nereikės.

Atsakomybė už nustatytų naujų reikalavimų pažeidimus bus taikoma vadovaujantis esamu teisiniu reguliavimu, nustatytu Statybos įstatymo 57 str. 2 dalyje ir Administracinių nusižengimų kodekso 357 straipsnyje, pagal kurį administracinę atsakomybę taiko Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Aplinkos ministerijos. Jeigu, priėmus įstatymus, atliekant stebėseną bus matyti ženklių problemų dėl naujų reikalavimų nevykdymo, neatmetama galimybė ateityje svarstyti papildomų specialių nuostatų dėl atsakomybės nustatymą.

**10. Ar įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka**

Įstatymų projektai parengti laikantis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

**11. Ar įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas bei Europos Sąjungos dokumentus**

Įstatymų projektai neprieštarauja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos

nuostatomis ir Europos Sąjungos teisės normoms.

**12. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įstatymų įgyvendinamųjų teisės aktų, kas ir kada juos turėtų priimti**

Šiam įstatymui įgyvendinamųjų teisės aktų nereikėtų.

**13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)**

Šio įstatymo įgyvendinimas nepareikalaus papildomo lėšų. Pokytis leistų savivaldybėms dėl sklandesnio mokesčio surinkimo tvariau planuoti savo biudžetus.

**14. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados**

Rengiant įstatymų projektus, nebuvo gauta specialistų vertinimų ir išvadų.

**15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiems projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis**

Reikšminiai įstatymų projektų žodžiai, kurių reikia jiems įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, – „infrastruktūros plėtros įstatymas“, „savivaldybės infrastruktūra“, „plėtros įmoka“.

**16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai**

Nėra.